

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 57: Forslag til lov om ændring af lov om biblioteksafgift. (Beløbsgrænser og revisionsfrist). Af kulturministeren (Jytte Hilden). (Fremsat 6/11 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Qvist Jørgensen (S):

Da den nugældende lov om biblioteksafgift blev vedtaget for lidt over end 5 år siden, var en af betingelserne, at den skulle revideres endeligt i den folketingssamling, vi nu er inde i. Det har været kendt i alle kredse, der har haft interesse i biblioteksafgiften, og det kan derfor overraske og forundre, at der i sensommeren i år brød en – vistnok meget diplomatisk sagt – frådende debat ud om enkelthederne i den eksisterende afgiftslov.

Denne debat er, det indrømmer vel alle, den egentlige årsag til, at vi ikke som planlagt kan revidere loven om biblioteksafgiften i dette folketingsår, men først om 2 år, nemlig i samlingen 1998-99. Derfor har kulturministeren meget fornuftigt ræsonneret, at to af de mest kritiserede elementer i biblioteksreformten bliver henholdsvis stillet i bero og afskaffet, og at det vil være hensigtsmæssigt at nedsætte et udvalg, som skal fremkomme med forslag til en ny biblioteksafgift.

Det er den stærkt udskældte bagatelgrænse, der foreslås afskaffet, og det vil vi i Socialdemokratiet græde tørre fårer over. Bagatelgrænsen blev som bekendt indført som et led i den nugældende afgiftslov fra 1991 med den begrundelse, at det ville være en administrativ belastning at skulle udbetale beløb under den dengang fastsatte grænse på 1.200 kr. eller i 1996 1.332 kr. Det er egentlig banalt, at det naturligvis må koste det samme, hvad enten man udregner den enkelte modtagers tilgodehavende og udbetaler det, eller om man udregner beløbet og annullerer udbetalingen og lader pengene blive i systemet. Altså kan man lige så godt udbetale beløbet i fuld udstrækning og på den vis leve op til intentionerne i loven.

Det andet element, der berøres af kulturministerens forslag, er den overgrænse, der ligeledes er indeholdt i loven fra 1991. Den endelige beslutning om overgrænsen skal først tages ved næste revision af afgiftsloven, altså i 1999. Vi vil være meget interesseret i en ordning, der fungerer lidt efter Robin Hood-princippet, og vi er derfor også meget varsomme med allerede nu at lægge os fast på, om overgrænsen skal helt væk. Det er nemlig meget fornuftigt at glatte indtægtsforskellen lidt ud, da alle de forfattere, der rammer afgiftsloftet, samtidig er dem, der har det største salg. Fra vores side ligger der bestemt ikke nogen misundelsessocialistiske principper bag denne holdning, selv om vi jævnligt er blevet beskyldt for det i debatten, derimod nok en holdning om, at det måske kan blive for meget at få i både pose og sæk.

Med dette in mente skal jeg på Socialdemokratiets vegne tilslutte mig forslaget, selv om jeg understreger, at vi ikke på dette tidspunkt er indstillet på at tage en generel debat om biblioteksafgiftens fremtidige udformning. Personlig har jeg set meget frem til at kunne udforme biblioteksafgiften i en ny skikkelse allerede nu, ikke mindst fordi vi nu har forberedt os på en revision i så lang tid. Jeg ville være fuldt parat til at opstille en række krav til en ny lovgivning allerede i morgen.

Omvendt er jeg også glad for, at kulturministerens arbejdsgruppe nu skal kulegrave alle aspekter af afgiften med en revision for øje, og netop fordi denne arbejdsgruppe skal i gang, vil jeg afholde mig fra at give nogen form for des-siner. Fra politisk hold skal der ikke lyde andre krav til arbejdsgruppen, end at den skal leve op til sit kommissorium. Vi skal forholde os helt i ro, indtil gruppen kommer med sit oplæg til

revision. Det skal så til gengæld drøftes grundigt til sin tid, og jeg ser frem til, at vi måske hen ad vejen kan få indsigt i drøftelserne i arbejdsgruppen.

Med disse bemærkninger ser jeg frem til en hurtig udvalgsbehandling, hvor alle partier forhåbentlig kan være enige om at tilslutte sig disse retningslinjer, så arbejdsgruppen kan komme i gang, og så vi kan få lavet den rigtige revision om 2 år.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det er jo tankevækkende, at den socialdemokratiske ordfører har den holdning, at det er helt i orden, at forfattere ikke skal kunne tjene over 200.000 kr. om året. Gad vide, om det er et princip, som den socialdemokratiske ordfører vil forfægte for alle andre, der har indtægter i dette land, at der må være en grænse for, hvor mange penge man må tjene? Jeg synes, det er underligt.

Dernæst vil jeg gerne spørge den socialdemokratiske ordfører, om den socialdemokratiske ordfører kunne gennemgå, hvad der lå bag tilblivelsen af 1991-loven. Er den socialdemokratiske ordfører af den opfattelse, at man allerede dengang var af den formening, at pengene i hvert fald skulle blive i systemet og ikke, som kulturministeren her har forsøgt, bruges til en besparelse?

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Jeg kan forstå, at Venstre i dag har en ny ordfører på området, men det er udtalelserne ikke blevet mere venlige af.

Som jeg sagde i min ordførertale, mener jeg ikke, at der er lejlighed her og nu til hverken at gennemgå den eksisterende lovgivning eller de intentioner, der lå bag 1991-revisionen eller tidligere lovgivning. Men der ligger nede på min plads en udmærket bog, som jeg gerne låner ud. Man kunne også have hentet den, da hele biblioteksafgiftshistorien blev offentliggjort den 7. november.

Det, som har været det væsentligste i nyere tid med hensyn til biblioteksafgiften, har været at forsøge at tage så mange hensyn som muligt inden for den økonomiske ramme, der har været til rådighed. Den er i øjeblikket ca. 135 mio. kr., og må jeg have lov at minde om, at det rent faktisk er den fornemste litteraturstøttelov, man har i noget land. Jeg er helt sikker på, at ministeren her til sidst vil fortælle, hvordan det

egentlig ser ud i sammenligning med andre lande. Men det er rigtigt, at det hele tiden har været intentionen med både undergrænsen og overgrænsen, at pengene skulle blive i systemet.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg er ikke rigtig klar over, om man synes, det er irriterende, at nogle sætter spørgsmålstegn ved det, der bliver sagt. Jeg vil kun sige til den socialdemokratiske ordfører, at når jeg tillader mig at sige noget om det, skyldes det, at jeg er blevet beriget af et læserbrev, som er skrevet af selv samme i JydskeVestkysten den 14. september 1996 under overskriften »Biblioteksafgift skal holdes«, og hvor der står:

»Der har for mig som bibliotekspolitisk ordfører aldrig nogen sinde været tvivl om, at den aftale, der blev indgået om biblioteksafgiften i 1991, rummede den klare forudsætning, at det beløb, der ved overgrænsens ikrafttræden blev i overskud, skulle blive i systemet.«

Derfor havde jeg gerne set, at den socialdemokratiske ordfører havde sagt i sine indledende bemærkninger, at det var en fejl, at kulturministeren ville lave en besparelse, og jeg kan ikke helt forstå, hvorfor jeg skal skoses, fordi jeg tillader mig at bringe noget på bane, som nogle ordførere skriver læserbreve om.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg tager kun ordet, fordi jeg synes, den socialdemokratiske styringstvang eller -tanke næsten bliver for umfangrig, når hr. Poul Qvist Jørgensen både tillader sig den flothed at komme med principielle betragtninger om overgrænsens beståen eller ikkebeståen i sit ordførerindlæg og samtidig siger, at det vil vi i øvrigt ikke diskutere i dag, hvorefter han regner med, at der nok ikke er nogen, der tager ordet og deltager i den debat, hr. Poul Qvist Jørgensen selv lægger op til. Det er jo et forsøg på at styre debatten i højere grad, end fornuftigt er.

Når hr. Poul Qvist Jørgensen siger, at forfatterne ikke skal modtage i pose og sæk og bruger det udtryk som begrundelse for, at forfatterne ikke både skal tjene på salg af mange bøger og modtage en høj biblioteksafgift, er der jo lagt op til, at vi andre siger: Jamen de forfattere, der sælger mange bøger og også har stort udlån, taber jo penge, selv om de har stort salg. De sælger jo færre bøger på grund af det store udlån fra bibliotekerne. Der er en sammenhæng i tin-

gene, og når den socialdemokratiske ordfører selv åbner debatten, må han også regne med, at vi andre kommenterer den socialdemokratiske ordførers indlæg med korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Jeg tror egentlig, jeg fik det sagt tydeligt nok; men for at det skal være helt klart for hr. Hans Christian Schmidt, er det klippefast, at forudsætningerne i 1991 for at indgå en aftale – som jeg ikke erindrer at Venstre var med i, men det kan vi jo slå op – var, at de penge, man sparer og beholdt i kassen, skulle blive i systemet.

Der skete noget, som nogle vil kalde et kiks og andre en god diskussion, og som hr. Hans Christian Schmidt ganske rigtigt refererede til i et finanslovoplæg i det tidlige forår. Jeg gav, som hr. Hans Christian Schmidt rigtigt refererer, udtryk for, hvad der var udgangspunktet i 1991, nemlig at pengene skulle blive i systemet. Men den diskussion er i virkeligheden forholdsvist uinteressant nu, for nu får vi mulighed for at indgå en ny aftale på basis af hverken hr. Hans Christian Schmidts eller i al beskedenhed min egen indblanding i tingene. Lad os nu få den arbejdsgruppe til at fungere.

Hans Christian Schmidt (V):

Kulturministeren er endnu en gang blevet tvunget til at besinde sig, og denne gang har det ført til et forslag til lov om ændring af lov om biblioteksafgift, som Venstre overordnet kan tilslutte sig.

Men selv om forslaget er et skridt i den rigtige retning, er det kun et spagt skridt, som er langt fra at være tilfredsstillende. Kulturens nuværende minister synes nemlig generelt at mangle forståelse for, at biblioteksafgiften er det offentliges kompensation til forfatterne, fordi de låner deres produkter ud til offentligheden. Det er produkter, der har krævet en arbejdsindsats, og derfor skal forfatterne også belønnes efter fortjeneste. Når kulturens nuværende minister bestandig omtaler denne afgift som en støtteordning, må det derfor skyldes, at ministeren ikke har forstået, at den er en kompensation for det indtægstab, forfatterne lider, fordi de udlåner deres bøger. Det er ikke en støtte, det er en kompensation.

Her kan det også være på sin plads at minde om andre kunstnere i landet, som lider under de forhold, og jeg tænker her på det, vi har hørt fra landets musikere. For 10 millioner udlånte vær-

ker modtager de en samlet sum på 2 mio. kr., hvorimod forfattere med et samlet udlån på 70 millioner værker – altså syv gange så mange – ikke blot modtager syv gange så meget, men 60 gange så meget.

Og jeg vil gerne bede, om ministeren vil redagere for, hvordan det hænger sammen, og om ministeren vil forsøge at sige noget om det.

Jeg skal her citere, at der var en fra Musikerforbundet, der havde en artikel i en avis, hvor man skrev om de tal, og jeg vil gerne bede ministeren om enten at bekræfte, at det hænger sådan sammen, eller også sige, om hun finder, at det er sådan, det skal fortsætte, eller om hun har en anden opfattelse.

I Venstre har vi den opfattelse, at vi bør give kunstnere, hvad enten de er forfattere, musikere eller andet, de bedste muligheder for at leve af deres kunst frem for at begrænse disse muligheder. Det er en opfattelse, kulturens egen minister ikke deler, forstår jeg. Hvorfor ønsker ministeren ellers at hive 11,4 mio. kr. fra de 84 bedstselgende forfattere her i landet og bruge dem som besparelse eller på andre kulturpolitiske tiltag?

Det var en sørgelig tanke og et held, at den nu ikke bliver gennemført. Tænk på, om nogle af de 11,4 mio. kr. var gået til et projekt som Mindship Fonden, som kulturministeren har begavet med 5 mio. kr. Jeg ville oprigtig føle mig vred som forfatter, hvis der blev skaltet og valtet med de penge, jeg var blevet frataget, på en sådan måde, som der har været tale om med Mindship Fonden. Kulturministeren har altså i Venstres øjne her et problem, når det drejer sig om at administrere og prioritere.

Det har derfor også været en hån mod forfatterne, at der har været en bundgrænse. Vi siger gerne, at vi har været med i det forlig i 1991, vi står ved det, men det betyder jo ikke, at man ikke skulle have sat et arbejde i gang i de 5 år, der nu er gået, for at begynde at vurdere, om det nu virker. Men vi må konstatere nu, lige før forliget udløber, at der intet er lagt frem. Vi har intet arbejde sat i gang; det skal vi først til. Det er ikke rimeligt.

Jeg finder helt klart, at vi ikke længere skal have den grænse på 1.200 kr., og vi kan tilslutte os, at den ophæves.

I Venstre mener vi, at det må være en menneskeret, at forfattere eller andre arbejdende mennesker bliver betalt for det arbejde, de præsterer, hvad enten det drejer sig om et par hundrede kroner eller om flere hundrede tusinde kroner.

Problemet med overgrænsen er dog stadig ikke løst – blot udskudt. Kulturens nuværende minister har simpelt hen anbragt problemet i en syltekrukke i stedet for at tage fat om problemets rod og få det løst. Nu må vi derfor vente og se, om der kommer noget konstruktivt ud af det her, eller om vi, når vi nærmer os den 1. januar 1999, vil være i den samme situation.

Vi må sige til ministeren: Vi håber, ministeren sørger for, at der sker noget nu. Vi synes ikke, det er rimeligt, når vi i 5 år har vidst, at vi skulle til at kigge på det her, at der så stadig væk ingenting er sket.

Jeg vil slutte med at sige, at vi finder, at ministeren i høj grad bør gå ind og revidere opfattelsen og sikre forfatterne deres rettigheder. Endnu en gang: Vi taler ikke om støtte, vi taler om en kompensation for, at det offentlige udlåner forfatterne bøger gratis.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Jeg skal skynde mig, for jeg har faktisk tre spørgsmål.

Det mest kontante er: Kan hr. Hans Christian Schmidt oplyse, om Venstre har taget nogle skridt i retning af at sørge for, at der på den kommende finanslov afsættes midler på lige præcis de her områder, som hr. Hans Christian Schmidt så varmt kæmper for – i dag i hvert fald?

Så vil jeg bare sige, at jeg stadig væk har den opfattelse, at hr. Hans Christian Schmidt i påfaldende grad og af en eller anden mærkelig grund er mere interesseret i en sag, som er passé. De 11 millioner kroner var fremme i et besparelsesforslag i foråret. De er taget af bordet, men det er åbenbart mest interessant at snakke om gamle sager.

Så med hensyn til langsommelighed i forhold til at fremsætte forslaget om revision på nuværende tidspunkt: Der går hr. Hans Christian Schmidt simpelt hen en forkert vej. Der har været en klar aftale om, at to systemer skulle afløse hinanden, og at de skulle afløse hinanden over en 5-års-periode. Altså det ville da være, ja, galimatias – undskyld hr. formand – hvis man begyndte at lave om midt i det hele. Sådan arbejder vi faktisk ikke, når vi laver aftaler dér, hvor jeg kommer fra.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Venstres ordfører, hr. Hans Christian Schmidt, gør sig betragtninger om, at det er forfatternes menneskeret ligefrem at få store checks tilsendt, som jo ikke er udstedt af dem, der har lånt bøgerne, men som bliver betalt over finansloven. Det er tvangsoptkrævede midler, som politikere fordeler til forfatterne.

Se, hvis det så bare var sådan, at der var analogi mellem den forfatter, der virkelig har skrevet en succesbog, som sælger godt i butikkerne osv., og så de udlån, der foregår. Men det er jo ikke tilfældet, for hvert enkelt bibliotek har jo bibliotekarer, der suverænt afgør, hvor mange eksemplarer af de pågældende bøger der skal udlånes. Når der er visse bøger, som i visse perioder er populære, er der lange ventelister, folk kan ikke få lov til at låne dem i den takt, de gerne vil. Derfor er det billede, man får af, hvorvidt der er efterspørgsel, langtfra dækkende.

Derudover vil hr. Hans Christian Schmidt ved at læse bemærkningerne til lovforslaget kunne se, at der altså også indgår sådan noget som sideantal. Jo flere sider man skriver, jo bedre er det. Altså at kalde det en menneskeret! Hvad så med de skatteborgere, som bliver afkrævet, aftvunget 135 millioner kroner? Hvor er deres menneskerettigheder henne, hr. Hans Christian Schmidt?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg skal kort sige til hr. Kim Behnke, at det er helt klart, at når man taler om menneskeret, er det netop ejendomsret, og det er rettighederne. Man har retten til det, man har produceret, og når det så bliver udlånt gratis, har man selvfølgelig også retten til en kompensation. Sådan er det.

Så må jeg sige til hr. Poul Qvist Jørgensen, at hvis det er sådan, at man gerne ser Venstre på banen på det her område i relation til finansloven, skal man bare sige til. Vi synes sådan set også, at finanslovforhandlingerne trænger til et lille pift, og det kunne man faktisk få ved at få os med. Det ville nok hjælpe lidt på tingene.

Det andet problem handler om at lægge låg på en debat. Jamen jeg kan da godt forstå, at det er noget, de socialdemokratiske ordførere irriteres over i denne tid, at man ikke vil være med til at lægge låg over debatterne. Det er jo sådan set også det, man beskæftiger sig mest med i partiet for øjeblikket. Man har så mange sager, hvor det

skal ske, så det kan jeg godt forstå. Men det går altså ikke her.

Jeg kan undre mig over, at man siger, at man ikke kan sætte et arbejde i gang med hensyn til, hvordan biblioteksafgiften har virket, nu, hvor der er gået 5 år. Hvordan har man så kunnet udgive denne lille pæne skrivelse, som hedder »Hvordan gik det så til? Vurdering af biblioteksafgiften 1991-1997«, udgivet oktober 1996. Ja, man kan jo f.eks. starte med at tage den her bog, så ved man lidt om, hvordan det virkede.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg vil gerne sige, at Det Konservative Folkeparti agter ikke at gå ind i en generel debat i dag om biblioteksafgiften, men efter at have lyttet til hr. Hans Christian Schmidt synes jeg måske alligevel, det er rimeligt af hensyn til de tilhørere, der er, at få præciseret, at biblioteksafgiften betales ikke efter de udlånte bøger, men efter det antal bøger og sider, der står på hylderne. Det er jo en forskel. Det er ikke sådan, at det er populariteten af en bog, der bestemmer afgiften. Men jeg skal som sagt ikke gå ind i en debat om generelle problemer her.

Ministeren ønsker at udskyde revisionen af loven, og vi finder fra konservativ side, at det er helt fint, at vi får en bedre vurdering af biblioteksafgiften og virkningen af den lov, vi har nu. Det vil bl.a. kunne ske gennem den arbejdsgruppe, der er nedsat.

På den baggrund finder vi det også relevant at udskyde overgrænsen til en kommende lovrevision, men vi vil da godt allerede nu annoncere, at til den tid vil vi også grundigt gå ind og vurdere rimeligheden af en sådan. Vi vil så benytte tiden indtil revisionen til at finde ud af, hvem der efter den gældende lov får de mange penge.

Når det drejer sig om ophævelse af undergrænsen, finder vi, at det er meget fornuftigt. Det betyder, at ca. 6.000 forfattere vil kunne modtage biblioteksafgift, og det er jo for resten helt på linje med det forslag, som De Konservative og Venstre fremsatte i sidste samling.

Men vi vil så gerne bede ministeren løfte sløret for den undergrænse, som ministeren alligevel administrativt gerne vil have bemyndigelse til at sætte. Vi vil gerne kende størrelsen; det synes vi er ganske relevant, inden vi giver løfte om at stemme for loven.

Men generelt er vi meget positive.

Aage Frandsen (SF):

SF var med til at vedtage biblioteksloven, da den blev vedtaget i 1991, på linje med alle øvrige partier, der var her i Folketinget på det tidspunkt, undtagen Fremskridtspartiet. Det vil sige, at vi hæfter for det, der blev besluttet dengang, og beslutningen dengang var jo, at der skulle ske en ændring, som skulle træde i kraft nu.

Derfor kan man undre sig lidt over, at de, der var utilfredse med dét, som skulle træde i kraft pr. 1. januar, tilsyneladende reagerer på et tidspunkt, hvor det altså er lidt underligt at reagere, fordi man burde have reageret for lang tid siden, hvis man var utilfreds.

Man kan måske spørge sig selv, om reaktionen alene kom og i hvert fald blev fremmet af, at regeringen havde et forslag til besparelse på finansloven, som vi i hvert fald var nogle som ikke kunne forstå i forhold til den tidligere gældende aftale. Det være så det!

Vi kan støtte forslaget, som ligger, med henblik på at få det udsat, for vi mener også, der er grund til at kigge nærmere på de grænser. Jeg vil godt tilkendegive, at med hensyn til bagatelgrænsen er vi klart tilhængere af, at den falder væk i den form, vi kender i dag. Man kan undre sig over, at de forfattere, der har skældt ud over, at man fjernede overgrænsen, ikke for lang tid siden har kritiseret, at man havde en bagatelgrænse, for det er da noget underligt noget, at bare fordi man er en lille fattig forfatter, skal den smule, man får, tages fra én; derimod, hvis det er de mere rige forfattere, så himler de op over, at man tager noget fra dem. Uanset om man synes, det er berettiget eller ej, er det da også uberettiget at tage fra de små fattige forfattere; man må håbe, de har en anden indtægt ved siden af. Men altså vi er tilhængere af, at man fjerner bagatelgrænsen, som vi kender den i dag.

Med hensyn til overgrænsen synes vi også, selv om vi står ved, hvad vi sagde i 1991, at det er rimeligt at se på den udformning, den har. Man kan sagtens lave en grænse, som ikke er firkantet i forhold til 200.000 kr., men således at man laver en gradvis aftrapning.

I den forbindelse vil jeg godt fremhæve, at sådan som loven er udformet, og sådan som loven altid har været udformet og nødvendigvis vil være udformet, er det ikke pr. automatik et spørgsmål, om man har bøger stående på hylderne; for hvis det var tilfældet, var der altså også nogle udenlandske forfattere, der pludselig skulle have nogle penge.

Det er tilskud, det er ikke en afgift, og derfor er det ikke noget med, at det er ejendomsretten, man får afgift af, som Venstres ordfører sagde. For hvis vi siger det, er det altså en ganske stor udgift, som det offentlige påtager sig i forhold til en række udenlandske forfattere. Det mener jeg er vigtigt at understrege i den her forbindelse.

Vi er tilhængere af en gradvis aftrapning i forhold til, hvor meget man tjener i den her forbindelse; det vil vi godt fremhæve under alle omstændigheder. Vi er tilhængere af, at man ser på det en gang mere, men vi har vores synspunkter på det her område, og dem har jeg givet udtryk for.

Vi ville have stået ved aftalen, som den var i den gamle lov, hvis det var det, der havde været flertal for, men vi ser meget gerne, at man gør dét, som ministeren hermed lægger op til.

Så vil jeg gerne understrege til allersidst, at vi betragter det her som en – hvad skal vi kalde det – lukket kasse, og det vil sige, at de bidrag, som eventuelt går fra nogle forfattere, går til andre forfattere. Og man kan sige, at hidtil har de fattige forfattere altså betalt til de rige forfattere, og nu kunne man altså lave et omvendt system, hvor nogle af de mere velstående forfattere kommer til at betale til de øvrige forfattere.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Kun den bemærkning til hr. Aage Frandsen, som siger, at det kan være lidt underligt, at nogle ikke er tilfredse med ordningen, når de var med i 1991: Jeg tror, jeg startede med at sige helt fra begyndelsen, at vi står ved, at vi var med i 1991, men at man jo netop også skulle vurdere ordningen, og at man netop også har udgivet en bog, som beskriver, hvordan det så gik. Det må vel være rimeligt, særlig set i lyset af, at kulturministeren ændrer aftalen om, hvad de penge skulle bruges til, når man stødte imod loftet, nemlig ved pludselig at tage dem som en besparelse.

Jeg har heldigvis fået bekræftet fra andre, der var med dengang, at det ikke var hensigten; det var meningen, at de skulle blive i systemet. Så må det selvfølgelig også være i orden, at der er nogle, der udtrykker deres utilfredshed og foreslår, hvad man i øvrigt synes af ting, der skal ske. Det må da være rimeligt; det er jo nu, vi evaluerer.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

I Det Radikale Venstre kan vi støtte lovforslaget. Vi er enige med kulturministeren i, at der er brug for en tænkepause, hvad angår kulturstøtteordninger.

Kim Behnke (FP):

Som det allerede er refereret af andre ordførere, var Fremskridtspartiet ikke med til at vedtage loven tilbage i 1991. Det var vi ikke af den simple grund, at vi ikke mener, det er en opgave for skatteyderne at betale disse 135 mio. kr. til forskellige forfattere. Vi synes, det er aldeles rimeligt, at forfattere får et beløb, når de stiller deres bøger til rådighed for udlån fra biblioteker, men indtægten skal ikke komme over skattebilletten, men derimod i form af, at brugerne af biblioteket betaler en låneafgift, sådan at når man låner mange bøger, betaler man mange penge på biblioteket, og hvis man ikke låner ret mange bøger, betaler man ikke ret mange penge.

I dag er det sådan, at det, der engang var det kulturpolitiske element i at have folkebiblioteker, nemlig at den fattige arbejdsmand, som skulle arbejde i 2 måneder for at kunne købe en bog, skulle have et sted, hvor han kunne gå hen og låne en bog og tilegne sig litteratur. De tider er da heldigvis forbi. I dag er det sådan, at bøger sælges så billigt og i så store oplag, at enhver selv med den mindste lille Statens Uddannelsesstøtte eller bistandshjælp er i stand til at købe litteratur og læse de pragtfulde værker, der hele tiden udgives både af danske og udenlandske forfattere.

Det sociale element, der engang var begrundelsen for folkebibliotekerne, er ikke til stede længere. I dag bliver folkebibliotekerne brugt til at udlåne tegneserier, ugeblade, fagtidsskrifter, legetøj, kunst, kultur og alt muligt andet, som står på hylderne fuldstændig ude af trit med, hvad et bibliotek egentlig skal være for en institution. Man kunne få en ret præcis lakmusprøve på, hvor stor interesse egentlig er, bare man bad folk om at aflevere en femkrone, hver gang de lånte nogle bøger. Man kunne have særlige ordninger, så studerende og andre, der har et særligt lånebehov, kunne låne med kvantumsrabat, man kunne have det sådan, at folk, der er særlig afhængige af f.eks. blindebibliotekservice, havde deres ordning, men det er ikke en opgave for skatteyderne at finansiere det cirkus, at den almindelige borger bare går på biblioteket eller sender børnene derned for at låne en hel stak tegneserier. Derfor er vi modstandere af

hele princippet om, at skatteyderne skal betale det her.

Men det er jo ikke det, der er til forhandling i dag. Det, der er til forhandling i dag, er, hvorvidt vi skal vente et par år, inden disse kloge mennesker nu finder ud af at fordele pengene.

Med hensyn til den nedre beløbsgrænse må jeg nærmest betragte mig selv som værende inhabil, for hvis man fjerner den nedre grænse, er jeg en af dem, der vil få fornøjelsen af at modtage 130 kr. om året eller 219 kr. og 17 øre, eller hvad det vil blive, og det har jeg ikke nogen kvalificeret mening om. Jeg mener, at hvis der er nogen, der låner de værker, jeg har forfattet, betragter jeg det faktisk som en fordel for de pågældende og for mig selv, at budskabet breddes, men jeg skal, som nogle var inde på, heller ikke leve af at have nogen indtægt derfra.

Med hensyn til den øvre grænse kan vi fuldt ud tilslutte os, at der er sådan en øvre grænse, for det er penge, som bliver betalt af skatteyderne. Vi kan derfor tilslutte os lovforslaget, men har de principielle synspunkter på selve biblioteksafgiftssystemet, som jeg netop har redegjort for.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at understrege, at Enhedslisten af gode grunde ikke var en del af den revision i sin tid, som lagde loft over afgifterne.

Vi finder det lidt usmageligt, at de partier, der i sin tid vedtog loftet, i den grad har kastet sig over den nuværende kulturminister. Det er en ærlig sag at tage fejl eller erkende, at man er blevet klogere, men i et forsøg på at lefle for medierne og de oprørte forfattere, har nogle partier jo stået i kø for at dementere deres egen politik på det her område. Det er lærerigt for os alle sammen og forhåbentlig også for kulturministeren.

Vi vedkender os til gengæld 100 pct. det lovforslag, der ligger på bordet i dag. Det omhandler ophævelsen af bagatelgrænsen, som vi selv har fremsat forslag om og støtter. Vi er ligeledes tilhængere af, at ministeren på grundlag af det nedsatte udvalgsarbejde udskyder revisionen af loven; vi kan så til sin tid tage debatten om grænse eller ej. Men jeg vil gerne anbefale, at man såvel i regeringen som i Folketinget lader udvalgets konklusioner indgå i den afgørelse, som vi til den tid træffer.

Med disse bemærkninger skal jeg tilkendegive, at Enhedslisten støtter forslaget.

Lisbeth Arbøl (CD):

Da CD's kulturpolitiske ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på CD's vegne fremføre følgende:

Vi har her at gøre med en omfattende kulturstøtteordning. Jeg synes, at der har hersket sådan lidt tvivl her i eftermiddag om det ord, men her har vi så at gøre med en kulturstøtteordning, som omfatter en del forfattere, oversættere m.fl.

I 1996 har det handlet om 135 mio. kr. på finansloven, hvilket er helt fint, idet det er meget væsentligt fortsat kulturpolitisk at støtte, at der rent faktisk foreligger litteratur på dansk.

CD finder det udmærket, at undergrænsen ophæves. Den har været svær at administrere og til stor irritation for mange, som er blevet ramt af de nuværende bestemmelser, og som det har været nævnt her i eftermiddag, har det faktisk været omkring 6.000 tilmeldte forfattere.

CD finder det også udmærket, at kulturministeren har nedsat en arbejdsgruppe til at arbejde yderligere med bibliotekspengene, dvs. bl.a. overgrænsens placering. Det skulle jo gerne blive sådan, at endnu flere forfattere kunne leve og måske endda få råd til lidt arbejdsro til at skrive dansk litteratur, og at dansk kvalitetslitteratur samtidig fik gode kår.

CD giver sin støtte til det fremsatte lovforslag om biblioteksafgift.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først og fremmest mener Dansk Folkeparti godt, at Folketinget kunne lave en revision af dette lovområde på nuværende tidspunkt. Vi mener faktisk, at der har været så megen debat, og at der er så stor viden om området, at det kunne godt lade sig gøre.

Men vi accepterer, at der er en betydelig del af Folketinget, som gerne vil udskyde selve revisionen, og det kan vi også acceptere i den forstand, at vi kan tilslutte os det med følgende bemærkninger:

Med hensyn til at afskaffe undergrænsen er vi tilhængere af det. Et spørgsmål i den sammenhæng er naturligvis bare i relation til de bemærkninger, der er til lovforslaget, hvor der står, at der administrativt skal fastsættes en undergrænse for bagatelagtige beløb. Det var egentlig også det, man var inde på med at have en undergrænse, men kunne ministeren løfte sløret for, hvor sådan en bagatelgrænse mon nu skal være? Den skal så fastlægges administrativt og ikke lovgivningsmæssigt.

Vi støtter det punkt.

Vi synes, det er en naturlig frustration, som det også er beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget, at forfatter eksempelvis modtager en detaljeret redegørelse for et beløb, de skal modtage, afsluttende med en tilkendegivelse om, at de ikke modtager beløbet, da de ligger under grænsen. Derfor kan vi støtte den del af forslaget.

Med hensyn til den anden del, som er tidspunktet for fastlæggelsen af overgrænsen på de 200.000 kr., skal jeg tilkendegive, at Dansk Folkeparti slet ikke er tilhænger af en overgrænse, men når den er der, mener vi selvfølgelig, at det skal udskydes til 1999 at fastlægge overgrænsen. Jo senere, jo bedre; for os burde den slet ikke eksistere.

Med hensyn til det lidt mere principielle i det, lovforslaget i det hele taget har afstedkommet, vil jeg sige, at det er Dansk Folkepartis opfattelse, at kulturministeren har klokket gevaldigt i det med det besparelsesforslag på 11 mio. kr., således som det kom til udtryk tidligere på året.

Selv om hr. Poul Qvist Jørgensen har gjort sig utrolig store anstrengelser for, at vi ikke må kommentere den del af situationen, fordi det er ubehageligt for Socialdemokratiet, vil jeg alligevel tillade mig at sige, at jeg har forstået det således, at det er populært og i særdeleshed i Socialdemokratiet, at når man tager fejl og kan se, at man har begået store fejl, siger man undskyld. Det kunne nok være på sin plads, at kulturministeren overvejede at følge sin statsministers eksempel på dette område, hvor jeg mener, at kulturministeren har skabt en diskussion i forfatterkredse, som var helt unødvendig.

Jeg mener også, at i forhold til den aftale fra 1991, som Dansk Folkeparti – det siger sig selv – ikke var en del af, er det i dag tilkendegivet, at kulturministeren rent faktisk med det besparelsesforslag gik ud over de rammer, der var i aftalen fra dengang, og derfor mener jeg, det er på sin plads, at kulturministeren om lidt heroppefra klart siger, at det var en fejl, som hun erkender i fuld offentlighed.

Til sidst skal jeg lige sige, at når vi kommer til en revision, hvor vi skal diskutere, hvilket system der skal gælde, ønsker Dansk Folkeparti klart et system, hvor der er en sammenhæng mellem udbetaling af midler til forfattere og andre og det reelle udlån fra biblioteker, som i hvert fald i et vist antal tilfælde træder i stedet for et salg. Det synes vi er naturligt. Om man så får midlerne ind i form af brugerbetaling, som vi

ønsker, er jo en anden diskussion, men vi mener, at den sammenhæng bør være der, og det vil være vores oplæg og indgangsvinkel til de diskussioner, som altså vil komme om senest et par år ifølge det lovforslag, som bliver vedtaget her.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Jeg skal starte med at sige tak til alle ordførerne og bruge den sidste ordførers formulering: Det er helt åbenbart, at kulturministeren har klokket i det. Det har hun såmænd ikke gjort, fordi der skulle spares, og der er ikke ret mange regeringer og ret mange ministre, der ikke fra tid til anden er blevet udsat for det, men hun har gjort det, fordi den eneste måde, man kan spare på, efter hendes mening er at prøve at tage de store klumper og spare dér i stedet for grønthøstermetoden.

Det passede os ikke, og derfor tog vi en diskussion i Danmark. I første omgang sagde jeg, at det da er rigtigt nok, at man kunne gøre det på en anden måde, og i anden omgang har jeg fremsat dette lovforslag. Det er meget enkelt, det er der såmænd ikke noget mystisk ved, og det behøver man heller ikke blive så forfærdelig ophidset over, som Venstres ordfører blev.

Jeg har forstået undervejs, at der er et ønske om at prøve at finde ud af, om vi overhovedet skal have en bagatelgrænse, og det vil jeg meget gerne være med til at diskutere. Det er jo sådan, at alle, uanset om de nu får penge eller ikke får penge, får besked om, hvad de skulle have haft, hvis de skulle have noget. Hvis sagen er sådan, er det i al sin enkelthed nemt at sige, at så kan de, der måtte have nogle beløb til gode, få en check på 7 kr. og 25 øre. Det er jeg meget åben over for at diskutere.

Ellers må jeg sige, at debatten afslører, at der med én undtagelse, og den skal jeg komme tilbage til, vil kunne skabes et meget bredt flertal for det foreliggende lovforslag.

Hvis jeg endelig skal sige noget, er det vel også snusfornuftigt – hvis man har klokket i det – at prøve at finde ud af, hvad vi så gør. Én ting står mig i hvert fald lysende klart specielt efter indlægget fra Venstres ordfører, og det er, at det er nødvendigt at have folk på banen, som ved, hvad de taler om. Det er faktisk nødvendigt for mig at understrege, at dengang loven om biblioteksafgiften i 1991 blev vedtaget, sagde Venstres daværende ordfører, hr. Erik Larsen:

»Venstre kan støtte hovedsigtet i lovforslaget: at ændre biblioteksafgiften fra at være et lov-

bundet tilskud til at være en kulturstøtteordning.«

Jeg har stor respekt for folk, der skifter standpunkt, der politisk flytter sig fra ét synspunkt til et andet synspunkt, men jeg har ingen politisk respekt for folk, der taler med to tunger, altså både er med til at vedtage ting og bagefter ikke står ved dem. Det holder ikke i den politiske katekismus, som jeg er opdraget efter i dette hus, og som jeg også holder meget af.

Jeg må også sige, det er klart, at i den periode på de 10 år, hvor vi havde en borgerlig statsminister, var der adskillige angreb på kulturbudgetterne. Det blev hver gang klaret på målstrengen ved, at et alternativt flertal bestående af Socialdemokratiet, SF og De Radikale kom og puttede lidt flere penge på – og sådan er der så meget.

Det, jeg tror er utrolig vigtigt, når vi diskuterer politik, er, at vi har respekt for hinanden og for hinandens synspunkter, sådan at debatterne ikke kommer til at ligne en trykkoger, som låget rent faktisk er gået af. Derfor synes jeg også, det er vigtigt at understrege, at dette er en kulturstøtteordning. Havde der ikke, da loven blev vedtaget, været ganske fremsynede politikere og ganske dygtige embedsmænd, havde vi risikeret i en europæisk international sammenhæng, at dette havde været den rettighedslov, som nogle gerne vil have det er, og hvis man skal kigge efter de andre rettighedsordninger, vi har, var over 50 og op til 60 pct. af pengene gået durk ud af landet. Det kalder jeg ikke snusfornuft, hvis man gerne vil støtte de danske kunstnere og gerne vil gøre noget for de danske forfattere.

Det er realiteten, at det er en kulturstøtteordning, og det er et af to områder, jeg især kender til inden for EU, hvor Danmark har fået særbehandling; det andet område er vores sommerhuse. Jeg tror, vi står os ved at være meget klare i vores meldinger og i vores synspunkter, og at vi især står os ved at vide, hvad vi snakker om.

Når det er sagt, vil jeg sige tak til alle dem, der nu har givet en slags håndslag til dette lovforslag. Det tyder på, det kan få en let gang gennem Tinget.

Så vil jeg slutte af med at sige, at når det først er nu, der bliver nedsat en arbejdsgruppe – der er nedsat en arbejdsgruppe, og arbejdsgruppens formand, der er advokat og jurist, har sagt, at hun i hvert fald er ekspert i teoretisk retfærdighed, og det er jo meget rart at have en formand, der er ekspert i teoretisk retfærdighed – så er

det selvfølgelig, fordi det først er nu, overgangsordningen udløber.

Vi havde en gammel ordning, og den skønne de kulturpolitikere dengang i 1991 burde have et langt forløb, før tingene blev ændret. Det var to ordninger, hvor den ene fases ud og den anden fases ind. Det synes jeg også var fornuftigt, det synes jeg også var rigtigt, at de daværende kulturpolitikere med den daværende kulturminister i spidsen lagde sig fast på. Derfor kan man naturligvis først undersøge en ordning, når overgangstiden er ude. Ellers er vi da virkelig kommet på Herrens mark, og der ønsker jeg ikke at være kulturpolitisk. Tak.

Hans Christian Schmidt (V):

Nu hjælper det jo ikke noget, at kulturministeren siger en masse om, at man ikke må hidse sig op, og at nogle hidser sig op og så får sagen til at dreje sig om det. Det drejer den sig ikke om. Den drejer sig om kulturministerens håndtering af en sag. Som kulturministeren siger, at hvis ordførerne, og særlig én, forstod jeg, havde sat sig ind i lovforslaget – det skal kulturministeren jo afgøre om kulturministeren finder jeg har, men jeg har det godt med det – ja, så havde man kunnet se en række andre forhold, som jeg i øvrigt noterede mig, at kulturministeren ikke kom ind på.

Det er tankevækkende, at det netop er kulturministeren her, som skal sige noget om at have respekt for hinanden, en kulturminister, der netop ikke vedstod de aftaler fra 1991 om, at pengene – med de ord, den socialdemokratiske kulturpolitiske ordfører på biblioteksafgiftsområdet brugte – skulle blive i systemet. Det er så i orden, men så må kulturministeren sige, at de aftaler havde man ikke tænkt sig, at man ville holde.

Så skal man høre, at det er et spørgsmål om, at der er andre ordførere, der ikke står ved aftaler, og man skal høre, at det har noget med respekt for hinanden at gøre, når ministeren ønskede at gøre det her og end ikke fandt det nødvendigt at inddrage de personer, som det gik ud over. Det har ministeren gjort efterfølgende. Det synes jeg er helt fint, og så synes jeg også, ministeren skal stå ved det. Og så behøver kulturministeren ikke at belære andre ordførere om, hvad de skal sige fra talerstolen. Det kan vi sagtens vælge selv.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

I en sag, som er vanskelig, er det vigtigt at holde hovedet koldt. Der er to dele i denne lov. Den ene del er den besværlige fordelingsnøgle, der er for bibliotekspengene. Det vil vel altid ægge og vække til debat; de, der får, bliver glade og siger ikke så meget, og de, der eventuelt bliver taget fra, har naturligvis noget at ville fortælle os alle sammen. Anderledes kan det ikke være. Der blev i 1991 vedtaget en fordelingsnøgle, en måde at fordele pengene på.

Så kommer den anden pointe, som jeg tror, hr. Hans Christian Schmidt fra Venstre ikke gør sig klart. Denne regering – og det gælder også denne kulturminister – står ved alle de aftaler, der er indgået, men den anden del af spørgsmålet om biblioteksafgiften afgøres suverænt hvert eneste år, når finansloven vedtages. Det har så været praksis gennem alle de år, hvor denne lov har virket, at der har stået det samme beløb på finansloven.

Jeg erkender gerne, og det har jeg ikke gjort noget ud af ikke at erkende, at der kunne være nogle, der havde den formodning og forventning, at selv når der blev indført et loft, blev alle pengene i puljen. Jeg erkender gerne, jeg har klokket i det i forhold til debatten. Vi fik en omvendt Robin Hood-debat, og sådan er det. Derfor har jeg trukket besparelsen på dette sted tilbage, og derfor fremsætter jeg dette lovforslag.

Men jeg vil godt holde fast i, der er to strenge i dette. Der er spillereglerne, og dem overholder vi, og det gør regeringen. Og så er der hvert år spil omkring finansloven, hvor Venstre endnu en gang har besluttet sig for at stå totalt udenfor og stå totalt af, så man som sædvanlig kan tale med to tunger.

Til sidst vil jeg godt sige, jeg synes, det er alle tiders lov. I Tyskland er det sådan, at hver tysker – der er 80 millioner – betaler 1 kr. til en tilsvarende biblioteksafgiftslov. I Holland er man flottere på den. I Holland betaler hver hollænder 2,50 kr., det vil sige, de hollandske forfattere får mere. I Danmark, hvor vi godt nok kun er 5 millioner, betaler hver og en af os, hver eneste dansker, 27 kr. til biblioteksafgiften. Så hvis nogen kommer og siger, vi ikke har en god biblioteksafgiftslov, og hvis nogen kommer og siger, denne regering ikke står vagt om de principper, der ligger i den, så taler de ikke sandt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg skal blot konstatere, at så lykkedes det kulturministeren at slutte med en bemærkning om noget af det, vi ikke diskuterede i dag, nemlig hvor mange penge der er og fordelingen af dem, og det var det, det handlede om i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 51: Forslag til lov om befordringsrabat til efterlønsmodtagere.

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 31/10 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Anne-Marie Meldgaard (S):**

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er etableringen af en rabatordning for efterlønsmodtagere ved benyttelse af offentlig transport et led i opfølgningen af den aftale, regeringen, Venstre, De Konservative og SF indgik om anvendelse af satsreguleringspuljen i 1996. Det er i beløbsstørrelsen 15 mio. kr. i 1996 og 30 mio. kr. i årene 1997-99.

Det er et længe næret ønske fra efterlønsmodtagerne om at blive ligestillet med landets pensionister, når det gælder køb af rabatkort, der nu opfyldes. Ikrafttræden den 1. december er noget senere, end vi havde forventet, men forhandlingerne med trafikelskaberne og de kommunale